

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLAŠI primaju se u opravi lista trg. Cusioza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Cusioza 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček: rač. aus. pošt. št. 26.796.

Godina IV.

U Puli, petak 15. veljače 1918.

Broj 938

RATNI IZVJESTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 14. (D. u.) Službeno se javlja: Nikakvih osobitih događaja. — Pozlavlja generalnog stožera. **Njemački.**

Berlin, 14. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja: Zapadno bojište. Englezi su i Francuzi na mnogim mjestima fronte nastavili svoje izvidjaje. Sjeverno od Lensa i u Champagni je došlo kraj toga do žestokih kreševa. U izbočenom su se jednom dijelu našega položaja južno od Tahoure ugnijezdili Francuzi. Naša je pješadija dopremila u Flandriji i na uzvisinama Moze zarobljenika. — S ostalih fronta ništa nova. — Ludendorff.

Car Karlo vojsci.

Beč, 14. (D. u.) Ratni izvjestiteljski stan javlja: Njegovo je Veličanstvo car izdao povodom ruske izjave o dovršenju ratnog stanju ovu vojnu zapovijed: „Ruska se milijunska armada sprema, da položi oružje, upereno proti monarkiji. Ja neću da propustim ovaj sat bez spomen-riječi Mojoj oružanoj sili. U prvom se redu osvrćem na teške nedjelje i mjeseci, u kojima su austro-ugarske bojne sile, vodjene blagoslovom Moga nezaboravnoga prastrica imale da odolijevaju čitavoj žestini prve ruske navale. Sve, što se je u vjernoj suradnji s Našim hrabrim, vjernim saveznicima kasnije događalo, crpalo je svoju prasilu iz one vatrene kušnje. Na proljeće je kod Gorlica i Tarnova trebalo bolne, krvave žetve, koju su prve bitke u Poljskoj i Galiciji i prva zima u Karpatima položile bile u grob. Ponovno zauzeće Lavova, osvojenje Ivangoroda i Bresta i obrana u godini 1916. koje sam pobjedonosni konac. Ja kao vojskovođa smio proživjeti usrijed Mojih vjernih, svi bi se ovi uspjesi jedva mogli zamisliti bez poleta i požrtvornosti onih bojnih perioda. Veliki je ruski slom primio svoj prvi udarac na Sanu i na Dunajcu. Ovi će se događaji kroz sva vremena ubrajati među najsjajnije predaje domovničke povjesnice. Još nije svanuo sat, u koji bih mogao Moje borioce pozvati natrag na domaće ognjište. Ali povratak će osvanuti i tad neka Moji narodi iz uzvišenih uspomena na slavna poprišta svojih sinova crpaju snagu za obnovu i novi procvat. Bog bio s nama. — Karlo v. r.“

Pitanje o izmjeni ratnih zarobljenika.

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: Predbježno neutanačenje formalnog mirovnog ugovora sa Rusijom uznemirilo je u izvanrednoj mjeri široke krugove pučanstva radi položaja ratnih zarobljenika. Ne da se poroči, da ratni zarobljenici u državi, kojoj nedostaje jedinstvene uprave i koja pati na nestalici potrebitih živećih sredstava, mogu doći u težak položaj. No s druge se strane moraju kod prosudjivanja sveukupnog položaja dolično uvažiti i mjere, prihvaćene kao ustuk. Prema tomu valja imati na umu: 1. Nadležna mjesta ne prestaju, a ne će ni nadalje prestati s intenzivnim nastavkom rasprava glede ratnih zarobljenika i uznastojati, da se te rasprave opet prihvate u slučaju, kad bi one prelazno zapele. 2. Sklopljena već utanačenja glede ratnih zarobljenika po svojoj prilici omogućiti velikom broju ratnih zarobljenika povratak u relativno ranije vrijeme. 3. Stanovita se, u novinstvu spominjana, u tom apsolutnom obliku još nipošto pravovaljana načela naših protivnika glede povratka ratnih zarobljenika, moraju prosudjivati prema mjeri, da je zapovjedno područje vlastodržaca veoma ograničeno. 4. Vojna uprava, bezuvjetno protivna svakoj politici odmazde, odredit će ipak otpust ruskih ratnih zarobljenika samo u obliku, koji odgovara sličnim ruskim mjerama. Ne smije se pretpostaviti, da ruska javnost ne će uzimati obzir na ovaj izmjenični postupak. 5. Vojna uprava, koja pitanje glede uzdržavanja ratnih zarobljenika nije nikad rješavala formalnim birokratskim načinom, radi već dulje vremena na tomu, da tu predviđenu pogibao ukloni od ratnih zarobljenika. Odnosne se mjere protježu na dopitanje većih fondova za uzdržavanje ratnih zarobljenika u taborištima, na praktičnu uporabu tih sredstava za nabavu potrebitih životnih namirnica, na što skorašnju refuziju ratnih zarobljenika, kako oni ne bi počinjali djela, koja bi mogla pogoršavati položaj, i konačno na uvođenje tehničke organizacije, koja bi imala osiguravati i pospješivati prema mogućnosti povratak ratnih zarobljenika bez gubitaka. 6. Višegodišnje iskustvo vojne uprave u zaštiti ratnih zarobljenika, najdalekosežnije upute o položaju ratnih zarobljenika u svim dijelovima Rusije i stečeno uvjerenje, da bi se na nastupivše zaprijeko odgovorilo uspješnim protumjerama, konačno svrsishodna, razborita i odvažna djelatnost neutralnih mjesta, koja djeluju na naše ratne zarobljenike. Tad u objektivnom smjeru — približavanje toplogodišnjeg doba i obustava neprijateljstva, sve je to

prikladno, da bez sumnje opravdanu bojazan ublaži ozbiljnom nadom u nadvladanje trenutačne krize. Ratna si je uprava svljerna toga, da se mora štiti svaki ugroženi čovječji život u neprijateljskoj zemlji, u koliko može to omogućiti autoriteta i materijalna moć države i da tako odvažno i požrtvovno pučanstvo ne vidi svoje nade pretvorene u novu pogibao.

Govor talijanskog ministra-predsjednika u komori.

Rim, 12. (D. u.) Ministar je predsjednik Orlando držao u zastupničkoj komori govor, u kojemu je uputio na to, da je obrazloženje kabineta glede rata naišlo bilo svojevremeno na jednodušno odobrenje svih stranaka, koje nijesu predrasudama vezane proti ratu. Misao jest kabineta, da u golemoj toj borbi ustraje nepokoleblivom čvrstoćom. Orlando upućuje zatim na to, da su prije rasprava u Brestu Litovskom izjavili državniel antante svoje misli o ratnim ciljevima, kod česa su bili iznošeni umjereni predlozi veoma stegnutim izrazima, tako te su mnogi od njih mogli u Italiji smetati dapače naša opravdana iskakivanja i pobudjivati sumnje, koje su ali bile potpuno raspršene. Ministar saopćuje na to, da mirovnu želju neprijateljskih vlada nijesu vodile lojalne namjere, te se u njihovim osnovama imperijalističkog gospodarstva pokazuje najtvrdokornija nepopustljivost, što se jasno razabire iz rasprave u Brestu Litovskom, gdje je stranka, koja je sklopljenje mira bila učilna najiznamljivom točkom svoga programa, kod srednjih vlasti naišla na tako goleme zahtjeve, te joj nije preostalo ništa drugo, nego da se jednodušno predlaže. Govornik kritizuje zatim izvode grofa Czernina i grofa Hertlinga, koji otklanjaju sve zahtjeve i traže sve, a kod toga ništa ne pružaju. Stoga se čini, kao da je jedini put do pravoga mira nastavak rata sa svim naporom. (Odobranje.) Za Italiju postoje još i nadalje oni najviši razlozi, koji su postojali u početku rata, naimje ispunjenje njegovog narodnog jedinstva i osiguranje njezinih granica na kopnu i na moru. (Živo klic.) Govornik se tuži na ono koji nepravedno toli štetno sumnjicenje, kao da je naimje talijanski ratni cilj odredjen nesamo neizbježivim razlozima opstanka Italije nego i požudama za imperijalističkim gospodarstvom i potlačivanjem drugih plemena, te izjavlja pred licem talijanskoga parlamenta, da ne goji nitko na svijetu više simpatija za težnje raznih narodnosti negoli Italiji. Orlando govori zatim o djelatnosti Interallijanskog vrhovnog ratnog vijeća, kojemu je najviša dužnost, da svu brigu upotrebi na nastavak i pojačanje rata u Versaillesu su daljome vodili računom o najnovijim događajima: pošto može odsad zapadna fronta računati sama na sebe i imade sama nositi čitav teret rata. Rezultat ispitivanja vojničkog položaja dozvoljava potpuno pouzdanje i smije se pretpostavljati, da se već i onako samo o sebi dobar položaj mora neprestano znatno poboljšavati, a to i uslijed porasta vojničke pripremoći sa strane američanske republike. Utanačenja u Versaillesu ustanovljuju odgovor tijesnog jedinstva svih sila, raspoloživih na zapadu, kod česa se mjera samostalnosti podredila bila kriteriju općenite koristi. Što se tiče pitanja o aprovizaciji, obećana bje Italiji opskrba s važnim nekojim stvarima, na kojima ona teško oskudjeva, tako primjerice obzirom na krušno žito, kod česa se mora priznati bratski osjećaj solidarnosti saveznika. Ministar ističe riječima najveće pohvale držanje pučanstva, koje podnaša svu oskudicu i sve žrtve, te spominje uspjeh novog ratnog zajma, sve ako ovaj još i nije zaključen. Uvjerava konačno, da nevjera naroda ne će biti razočarana i upućuje na to, da je talijanska vojska puna nade našla opet svoj ofenzivni duh. Vojnici znadu, da sad mogu pobijediti za spas domovine i sudbinu svijeta. (Živahno odobranje i klicanje Italiji.)

Henderson o ratu i o miru.

Bern, 10. (D. u.) U svom govoru u Ontwicu uputio je Henderson na potrebu demokratskog mira, kod česa je raspravljao o držanju engleske vlade naprama miru naroda te primijetio, e je posljednjeg ljeta nažalost uzalud preporučivao engleskoj vladi, da pristane uz stanovita demokratska načela. Potraje li kobna ova politika, ne vidi Henderson nade, da će se rat dovršiti prije, negoli propadne sva civilizacija. Engleska nije spremna, da se bori za imperijalizam. Rat je bio produljen uslijed toga, što su alijanci stajali pod sumnjom, da teže za imperijalističkim ciljevima. Ako je naš položaj povoljan, rastu naši zahtjevi. Uz nepovoljan će se položaj primjereno promijeniti. S toga izjavljamo vladi, e srće u pogibao, otudjuje li se novom demokratskom duhu, koji sve više raste. Engleskoj je demokraciji dužnost, da ukloni svaku zaprijetu na zgradi svjetskoga mira, sve kad bi ta zaprijetka bila i sadašnja vlada.

Mir sa Ukrajinom.

Beč, 13. Listovi javljaju: Na zahvalnu i poklonstvenu brzojavku ukrajinskih zastupnika u austrijskoj zastupničkoj kući povodom utanačenja mira, primio je pročelnik ukrajinske sveze iz kabinetske pisarne ovu brzojavku: „Njegovo se Veličanstvo najmilostivije zahvaljuje na brzojavno podastrihim čestitkama povodom utanačenja mira s Ukrajinom, i s pouzdanjem očekuje, nadajući se daljnjem blagoslovu božjemu, skorašnji sveopći i častan mir“.

Beč, 14. (D. u.) Listovi javljaju: Odmah nakon svog je povratka iz Bresta Litovskoga primio ministar izvanjskih poslova, grof Czernin, posjet ministra-predsjednika, dra. viteza v. Seidlera. Grof Czernin je izvjestio ministra-predsjednika o najvažnijim potankostima utanačenja, sklopljenih u Brestu Litovskom s Ukrajinom. Ministar je predsjednik sa svoje strane uputio grofa Czernina o dojmima, koji je izazvala vijest o utanačenju mira s Ukrajinom u poljačkim krugovima, te o položaju, koji se je uslijed toga razvio u parlamentu. Kako saznavu listovi s upućene strane, grof će Czernin u što skorašnje vrijeme odgovoriti na kongresni govor predsjednika Wilsona.

Lord Balfour o govoru grofa Czernina.

London, 13. (D. u.) Reuter. U donjoj je kući podnio Hold povodom rasprave o prijestolnom govoru ispravak, u kojemu se izražava sažaljenje radi toga, što bi sporazumku sa zaključcima vrhovnog ratnog vijeća imao nasavak rata biti jedina, neposredna zadaća vlada. Hold je upitao, da li je nastavak rata jedina zadaća, ne bi li mogla biti moguća druga alternativa i da li je rat jedino sredstvo, kojim bi se mogao postići žudjeni cilj. Državni je tajnik izvanjskih poslova, lord Balfour, izjavio, da se rasprava kreće samo i jedino oko nelspravnog tumačenja onoga, što se je zbio u Versaillesu, a ne kreće se oko prijestolnog govora. Nepravom se uzima, e čvrsto stoji, kao da je konferencija u Versaillesu imala zadaću, da se bavi općenitim ispitavanjem diplomatskih odnošaja između naroda, koji su upleteni u rat, a ne ispitavanjem neposrednih vojničkih pitanja. Ali vijeće se je u Versaillesu sastalo samo u svrhu, da raspreda o velikim, u ovaj čas važnim vojničkim pitanjima. Potpuno je ispravno, da je vijeće podalo izvaju o zaključcima, koji se dadu izvesti iz govora grofa Hertlinga i grofa Czernina. Ali vijeće se nije bavilo ratnim ciljevima, a nije bilo ni pozvano, da potanko ispita ove ratne ciljeve. Ispravno je, da je vijeće ispitalo oba govora i dospelo do zaključka, da se u oba ta govora ne može naći nikoje udovoljive misli, koja bi pružala ma bilo kakovu zadovoljštinu ratnim ciljevima antante. (Medjuklik: Da, Wilson!) Istina je, da Wilson živi u blažoj atmosferi. Ne gledate li ali na ton i pazite li samo na izrečene formule, ne ćete naći u govoru grofa Czernina nikakvih takovih predloga, i on se u svom odgovoru nije očitovao spremnim, da prihvati ma bilo koji od najvažnijih ratnih ciljeva antante. Premda versaillesko vijeće izjavlja, da je jedina zadaća nastavak rata, nije vlada ipak mnijenja, da zaraćenici ne bi imali poduzeti nikakvih koraka, kako bi došli do pregovora. — Kuća je konačno sa 159 proti 28 pacifističkih glasova otklonila predlog Holdov.

Iz Rusije.

Stockholm, 13. (D. u.) Kako stockholmski „Tegeblatt“ saznaje iz pouzdanog izvora, buknuća je na Alandskom otočju medju ruskim četama potpuna pobuna. Vojnici se vucare naokolo i uapšuju sve nepoćudne žitelje. Dvije hiljade ruskih vojnika, koji se nalaze na otočju, snabdjevane su municijom i pušanim strojevima, dok je pučanstvo bez obrane. Na otocima između Alanda i švedske obale vladaju velika panika.

Stockholm, 13. (D. u.) Vijest zastupnika dopisnog ureda: Kamenev se ograđuje proti riječi „sklopljenje mira“. Radi se samo o permanentnom primirju. Mi nijesmo mogli, kazao je Kamenev, prisiliti Njemačku, da prihvati naše uvjete glede osvojenih pokrajina Istočnoga mora, jer ne raspoložimo vojničkim argumentima. Mi nijesmo ništa potpisali. Mi imademo slobodne ruke glede sveopćeg mirovnog kongresa. U ostalom, veli Kamenev, da će sad vjerojatno pojačanje zapadne fronte po Njemačkoj biti pritisak proti antanti.

IZ POLJSKE.

Varšava, 12. Kako listovi javljaju, obdržavalo je jučer ministarstvo višesatnu sjednicu pod predsjedanjem regentskog vijeća. Predmetom su raspravljanja bili posljednji politički događaji, osobito mirovni ugovor s Ukrajinom. Na večer je predao ministar-predsjednik Kuharzewski regentskom vijeću ostavku kabineta. Prema listu „Gazeta Poranna“ predao je danas ministar-predsjednik Kuharzewski glede te stvari regentskom vijeću obrazloženu izjavu.

